

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Rundskriv

Private skoler med rett til statstilskudd i Norge og utlandet
Privatskoleorganisasjonene
Fylkeskommunene
Kommunene
Fylkesmennene
Utdanningsdirektoratet

Nr.	Vår ref	Dato
F-14-07	200701808/cb	11.07.2007

Informasjon om endringer i friskoleloven (ny privatskolelov) mv.

Stortinget vedtok 12. juni 2007 en rekke endringer i lov 4. juli 2003 nr 84 om frittstående skolar (friskolelova). De fleste endringer trådte i kraft 1. juli 2007, jf. kongelig resolusjon behandlet 29. juni 2007. Lovendringene er tilgjengelige på lovdata: <http://www.lovdato.no/>.

Dette rundskrivet omfatter bare forhold knyttet til de endringene i friskoleloven som trådte i kraft 1. juli 2007. De endringene i loven som trer i kraft senere er omhandlet i rundskriv F-13-07, datert 06.07.07. Dette gjelder bl.a. reklame i skolen (ny § 7-1a), skolens ansvar for at elevene får nødvendige trykte og digitale læremidler i videregående opplæring (nytt tredje ledd i § 6-2), elevenes ansvar for å holde seg med undervisningsmaterieell og utstyr til eget bruk (§ 6A-8 fjerde ledd) og krav om kollektiv ulykkesforsikring (ny § 7-1b).

1. GENERELT OM ENDRINGENE

Endringene i friskoleloven er i hovedsak en oppfølging av den politiske plattformen for Regjeringen Stoltenberg II (Soria Moria-erklæringen). Følgende fremgår av erklæringen:

Regjeringen vil [...]gjennomgå regelverk og støtteordninger for private skoler for å stramme inn utbredelsen av private skoler som ikke utgjør et religiøst eller pedagogisk alternativ til den offentlige skolen.

Lovendringene ble også varslet i Ot.prp. nr. 43 (2005–2006) om endringer i friskoleloven og fagskoleloven. I denne proposisjonen la departementet bl.a. frem forslag til midlertidige endringer i friskoleloven for å stoppe veksten av frittstående skoler inntil ny lov var på plass. Det fremgår i proposisjonen at ”*forslag til mer omfattende og permanente endringer i friskoleloven vil bli sendt på høring høsten 2006 og lagt frem for Stortinget våren 2007 (trinn 2).*”

Endringene i friskoleloven omfatter også en opprydding i forholdet mellom friskoleloven kapittel 6A og lov 20. juni 2003 nr. 56 om fagskoleutdanning (fagskolelova), jf. Innst.O.nr.1 (2004–2005) om endringer i friskoleloven. I denne innstillingen pekte kirke, utdannings- og forskingskomiteen på at det kan skape uklarhet at utdanninger som etter objektive kriterier ligger på samme nivå, kan bli godkjent etter to ulike lover. Blant annet på bakgrunn av dette ba komiteen departementet legge frem en egen sak om avklaring av finansieringsordningen for alle godkjente fagskoler og med avklaring av forholdet mellom videregående skoler og fagskoler i samsvar med merknadene fra komiteen om disse to forholdene. Komiteen ba departementet vurdere om all yrkesrettet utdanning utover videregående opplæring bør forankres i fagskoleloven, og uttalte at en på den måten vil få et ryddig og oversiktlig system for både tilbydere og studenter.

Det er også vedtatt noen andre endringer i friskoleloven. Disse endringene har bl.a. som formål å gjøre tilsynet mer effektivt og gjøre loven mer brukervennlig.

Forslag om endringer i friskoleloven har vært på alminnelig høring. Departementet viser til høringsbrev datert 10. oktober 2006 m/høringsfrist 2. januar 2007. På bakgrunn av høringsuttalelsene la regjeringen 23. mars frem Ot.prp. nr. 37 (2006–2007) om endringer i friskoleloven. Proposisjonen er lagt ut på følgende adresse:
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/otprp/2006-2007/Otprp-nr-37-2006-2007-.html?id=460509>

I forbindelse med stortingsbehandlingen ble regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti enige om endringer i friskoleloven (ny privatskolelov). I denne sammenheng vises det til Innst. O. nr. 88 (2006–2007) om endringer i friskoleloven og Besl.O.nr.97 (2006–2007) med samme tittel. Disse dokumentene er lagt ut på Stortingets nettsider: <http://www.stortinget.no>

Nedenfor følger en kort omtale av de fleste av disse endringene i friskoleloven og enkelte andre forhold knyttet til lovendringen. For øvrig vises det til Ot.prp. 37 (2006–2007) om endringer i friskoleloven og ovennevnte stortingsdokumenter.

2. NY TITTEL PÅ LOVEN

Lovens tittel er endret fra *lov om frittstående skolar (friskolelova)* til *lov om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova)*.

Som følge av dette vedtaket er det også vedtatt endringer i §§ 1–1, 1–2, 2–1, 2–2, 2–3, 3–1, 3–7, 3–8, 6–1 og 6–3.

3. LOVENS VIRKEOMRÅDE

Det er foretatt endringer i § 1–2 om lovens virkeområdet. I andre ledd (tidligere tredje ledd) er det presisert at loven ikke gjelder skoler som er omfattet av fagskoleloven. I tredje ledd er det presisert at loven ikke åpner for fjernundervisning og kjøp av opplæringstjenester.

Begrepet ”fjernundervisning” omfatter også desentralisert undervisning, nettbasert undervisning og undervisning som skjer per brev. Bestemmelsen er ikke til hinder for at det ved for eksempel langvarig sykdom blir gitt opplæring andre steder enn på skolen, for eksempel basert på Internett. Bestemmelsen gjelder ikke for elever som får tilskudd til kompletterende undervisning etter § 6–4. Videre vises det til Innst.O.nr.88 (2006–2007) om

endringer i friskoleloven, kapittel 2.3, hvor det bl.a. fremgår følgende: ”Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener at for norske skoler i utlandet, som er etablert for familier engasjert i bistandsarbeid, skal det i noen grad fortsatt åpnes for desentralisert virksomhet.”

Kjøp av opplæringstjenester omfatter kjøp av hele eller deler av opplæringstilbud av andre aktører, for eksempel ved å betale skolepengene for elevene ved andre private eller offentlige skoler i Norge eller i utlandet. Bestemmelsen er ikke til hinder for eksternt samarbeid og annen praksis som er forutsatt gjennomført i den læreplanen skolen har fått godkjent etter §§ 2–3 eller 6A–2. Bestemmelsen er heller ikke til hinder for nødvendig samarbeid mellom grunnskoler og videregående skoler og videregående skoler og universiteter/høgskoler, for eksempel programfag til valg på ungdomstrinnet og prosjekt til fordypning på videregående trinn. Videre vises det til Innst.O.nr.88 (2006–2007) om endringer i friskoleloven, kapittel 2.3, hvor det bl.a. fremgår følgende: ”Flertallet understreker at loven gir rom for til en viss grad å kunne kjøpe opplæringstjenester. Det kan blant annet dreie seg om å hente inn spesialister i mindre stillingsbrøker i kortere perioder innen leseopplæring, språkopplæring og spesialundervisningsområder. Det kan også være fagfolk på spesielle områder.”

4. GODKJENNING AV NYE SKOLER OG DRIFTSENDRINGER

Dette punktet omhandler kun grunnskoler og videregående skoler med paralleller i den offentlige skolen. Kap. 6A-skoler, dvs. videregående skoler som gir yrkesrettet opplæring som ikke blir gitt ved videregående offentlige skoler, omhandles i punkt 5 nedenfor.

4.1 Krav til grunnlag

Loven er endret slik at det stilles krav om at skolene må drive virksomheten sin på et særskilt grunnlag for å kunne bli godkjent etter loven. Dette innebærer at skolene i tillegg til å gi elevene jevn god opplæring, jf. § 2–3, må dokumentere at de skal ha og har et særskilt grunnlag. Dette fremgår av § 2–1 andre ledd:

Skolane skal drive verksemda si på følgjande grunnlag:

- a) religiøst*
- b) anerkjend pedagogisk retning*
- c) internasjonalt*
- d) særskilt tilrettelagd vidaregåande opplæring i kombinasjon med toppidrett*
- e) norsk grunnskoleopplæring i utlandet*
- f) særskilt tilrettelagd opplæring for funksjonshemma*

Bokstavene a til f gir en uttømmende liste over alternative grunnlag. Kravene til grunnlag er nærmere beskrevet i kapittel 8.2 i Ot.prp. nr. 37 (2006–2007) om endringer i friskoleloven og kapittel 2.2 i Innst.O.nr.88 (2006–2007) med samme tittel.

Loven åpner ikke for godkjenning av nye særskilte skoler for funksjonshemmede før 1. juli 2009, jf. § 8–1 første ledd. Det kan godkjennes driftsendringer ved disse skolene, jf. § 2–1 første ledd første punktum. I Innst.O.nr.88 (2006–2007) om endringer i friskoleloven, kapittel 2.2, fremgår bl.a. følgende om dette: ”Komiteen viser til at det etter loven i særlige tilfeller vil være adgang til visse driftsendringer før det legges fram ny sak våren 2009.”

4.2 Godkjenningsordningen

I § 2–1 første ledd første punktum fremgår følgende:

Departementet kan godkjenne private skolar og driftsendringer ved godkjende private skolar.

Dette innebærer at det ikke foreligger en rett til godkjenning etter loven, men at departementet etter en skjønnsmessig vurdering kan godkjenne nye skoler og driftsendringer ved allerede eksisterende skoler. I Innst.O.nr.88 (2006–2007) om endringer i friskoleloven, kapittel 2.2, fremgår det bl.a. følgende: ”Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at det i godkjenningsgrunnlaget er lagt begrensninger på hvilke kriterier skolene kan starte opp etter. Flertallet forutsetter at skoler gis godkjenning når det søkes innenfor det fastlagte godkjenningsgrunnlaget, og øvrige krav i loven. Departementet skal likevel kunne ta hensyn til den offentlige skolestrukturen, behovet for skolen og vurdere seriøsiteten til søkeren. [...] Det er lovens mening å legge til rette for alternative skoler. Flertallet mener at et nei til en søknad ikke kan begrunnes med budsjettsituasjonen. Flertallet mener også det skal foretas rask behandling når en godkjent skole søker om utvidelse.”

I § 2–1 første ledd andre punktum er følgende presisert:

Departementet kan godkjenne at ein grunnskole flyttar verksemda si til ein annan kommune eller at ein vidaregåande skole flyttar verksemda si til ein annan fylkeskommune.

Vertskommunen eller vertsfylket skal gis anledning til å uttale seg før det blir fattet vedtak om godkjenning av en nye skole eller driftsendringer ved en eksisterende skole, herunder flytting av en skole, jf. § 2–1 første ledd tredje punktum. Uttalelsen fra vertskommunen eller vertsfylket er ikke avgjørende for om en søknad skal innvilges eller ikke, men det vil være relevant å legge vekt på uttalelsen i vurderingen av hvilke konsekvenser en eventuell godkjenning vil få for den offentlige skolestrukturen. Det er også presisert i loven at vertskommunen og vertsfylket har rett til å påklage departementets vedtak.

4.3 De eksisterende skolene

I § 2–1 femte ledd fremgår følgende:

Krava i andre ledd om eit særskilt grunnlag gjeld likevel ikkje allereie godkjende skolar som var i drift innan utgangen av 2007. Departementet kan berre godkjenne nødvendige driftsendringer ved skolar som ikkje oppfyller krava i andre ledd.

Dette innebærer at kravene i andre ledd om særskilt grunnlag ikke gjelder for skoler som var i drift etter loven 31. desember 2007. Bestemmelsen omfatter likevel bare skoler som var i drift etter friskoleloven per 13. desember 2005, eller som er innvilget unntak etter tidligere § 2–1 andre ledd eller § 2–2 andre ledd.

Med ”nødvendige driftsendringer” er det ment endringer i læreplanen som følge av endringer i den offentlige læreplanen eller i strukturen for den offentlige 13-årige grunnopplæringen. Dette innebærer at loven ikke åpner for godkjenning av driftsendringer i form av økt elevtall, nye trinn og nye utdanningsprogram for de skolene som ikke kan dokumentere at de oppfyller de nye kravene til grunnlag.

4.4 Andre krav i § 2–1

Videre er det bl.a. fastsatt i § 2–1 at

- godkjente skoler har rett til statstilskudd etter § 6-1 og til å drive virksomhet etter privatskoleloven.
- opplæringen skal være på norsk eller samisk. Dette kravet gjelder likevel ikke internasjonale skoler.
- viktige dokumenter om virksomheten etter privatskoleloven skal være tilgjengelige på norsk eller samisk. Dette innebærer bl.a. at inntaksreglement, ordensreglement, læreplaner og regnskap må foreligge på norsk eller samisk
- godkjenningen bortfaller dersom en skole ikke starter opp virksomheten sin etter privatskoleloven i løpet av tre skoleår etter at godkjenning ble gitt. Godkjenningen faller også bort når skoledriften etter privatskoleloven blir nedlagt. Sistnevnte innebærer at en skole ikke kan ta pause og deretter starte opp igjen uten at det foreligger ny godkjenning. Likeledes må det søkes om ny godkjenning dersom et annet rettssubjekt ønsker å drive skolevirksomheten videre.

5. VIDEREGÅENDE SKOLER SOM GIR YRKESRETTET OPPLÆRING SOM IKKE BLIR GITT VED VIDEREGÅENDE OFFENTLIGE SKOLER

Det er fastsatt at kapittel 6A i privatskoleloven oppheves 1. juli 2010, jf. § 8–2. I kapittel 9.4 i Ot.prp. nr. 37 (2006–2007) om endringer i friskoleloven er det bl.a. lagt til grunn ”at dei skolane som i dag er godkjende etter kapittel 6A, i løpet av overgangsperioden innrettar seg etter vilkåra i anten fagskolelova eller friskolelova (foreslått endra til privatskolelova). [...] Til grunn for forslaget ligg at skolane får behalde offentleg finansiering på uendra nivå ved overgang til fagskolelova, føresett at dei får godkjenning av NOKUT i løpet av overgangsperioden. [...]

Dei av dei noverande kapittel 6A-skolane som innrettar seg etter vilkåra i den endra privatskolelova, vil få offentleg finansiering etter reglane i denne lova.

Departementet reknar likevel med at enkelte av kapittel 6A-skolane ikkje vil vere i stand til å innrette seg verken etter fagskolelova eller etter friskolelova (foreslått endra til privatskolelova) innan utløpet av overgangsperioden. Departementet vil greie nærmare ut kva for ei lovmessig ramme som mest formålstenleg vil gjere det mogleg for desse skolane å behalde offentleg finansiering også etter at overgangsperioden er over, og vil mellom anna vurdere folkehøgskolelova i denne samanheng. Departementet vil så komme tilbake til Stortinget med forslag.”

I Innst.O.nr.88 (2006–2007) om endringer i friskoleloven, kapittel 2.2, fremgår det bl.a. følgende: ”Flertallet forutsetter at 6A-skolene beholder like gode rammebetingelser i de lovene de kommer inn under. Dette innebærer blant annet at skolene beholder mulighet for fremtidig tilskudd for faktiske elever begrenset til det elevantallet de i dag har godkjenning for.”

Paragraf 6A–1 er endret. Endringen innebærer bl.a. at departementet kan godkjenne nye skoler etter kapittel 6A og driftsendringer ved eksisterende skoler i overgangsperioden på 3 år, dvs. frem til 1. juli 2010. Videre er gjort følgende endringer i kapittel 6A:

- Det er fastsatt at opplæringen skal være på norsk eller samisk, jf. § 6A–2 første ledd fjerde punktum.
- Det er presisert at departementet i forbindelse med godkjenningen kan fastsette hva slags tilbud skolen kan gi og maksimalt elevtall på det enkelte tilbudet, jf. § 6A–2 første ledd femte punktum.

For øvrig vises det til punktene nedenfor.

6. KRAV TIL DRIFTEN AV SKOLENE

6.1 Forbudet mot å drive annen virksomhet

Tidligere § 1–4 *Verksemda til skolen* er videreført i privatskoleloven § 2–2 første ledd, jf. § 6A–7. Det er fastsatt følgende realitetsendring i bestemmelsen, jf. § 2–2 første ledd andre punktum: I tillegg til skolefritidsordning og internat som er knyttet til skolen, er det åpnet for at skolen kan drive ”*utleige av tenestebustader ved internatet og tilrettelegging i samband med godkjende samarbeidsprosjekt med utanlandske skolar.*” Sistnevnte virksomheter må også være knyttet til skolen.

Om forbudet mot å drive annen virksomhet fremgår det bl.a. følgende i punkt 2.3 i Innst.O.nr.88 (2006–2007) om endringer i friskoleloven: ”*Flertallet ser at det i særlige tilfelle fortsatt kan være behov for unntak fra forbudet mot å drive annen virksomhet, men denne virksomheten må være selvfinansiert og fremgå av egne avdelingsregnskap som kontrolleres av revisor og at totalregnskapet med avdelingsregnskap sendes fylkesmannen.*”

6.2 Registreringsplikten

De tidligere §§ 2–1 fjerde ledd og 2–2 femte ledd er videreført i § 2–2 andre ledd første punktum, jf. § 6A–7. Bestemmelsen slår fast at skolen må være registrert i Enhetsregisteret eller i tilsvarende register. Det er presisert i merknaden til bestemmelsen, kapittel 19 i Ot.prp. nr. 37 (2006–2007) om endringer i friskoleloven, at ”*[s]kolen må vere registrert på søknadstidspunktet. Søkjaren vil følgjeleg vere eit rettssubjekt, for eksempel ein stiftelse, ei foreining eller eit aksjeselskap. Føresegnene må sjåast i samanheng med første ledd første punktum om at skolen ikkje har høve til å drive anna verksemd enn skole som er omfatta av godkjenninga etter privatskolelova, sjå likevel første ledd andre punktum. For å hindre samanblanding med anna verksemd må skolen organiserast som eige rettssubjekt. «Skoleeigaren» er det registrerte rettssubjektet som har fått godkjenning til å drive skole etter privatskolelova. Det er likevel ikkje nødvendig at det rettssubjektet som utgjer skolen sjølv, eig lokale og utstyr som blir brukte til skoledrifta. Formålet med føresegna er å få klar identifisering av skolen og oversikt over styret og andre registrerte nøkkelopplysningar. Etter einingsregisterlova skal mellom anna medlemmer av styret, dagleg leiar og revisor registrerast. Ved dette får ein ekstra notoritet om slike viktige forhold. Føresegna opnar for anna form for registrering enn registrering i Einingsregisteret, under føresetnad av at denne gir tilsvarende notoritet.*”

I § 2–2 andre ledd andre punktum, jf. 6A–7, er det fastsatt følgende:

Før det blir gitt godkjenning etter § 2-1, må skolen dokumentere at han har ein innskotskapital som tilsvarer minimumsbeløpet i aksjeloven § 3-1 første ledd.

Bestemmelsen gjelder ikke for søknader om driftsendringer.

6.3 Minimumskrav til elevtall

I § 2–2 tredje ledd, jf. § 6A–7, fremgår følgende:

Dersom ein skole har færre enn 15 elevar tre skoleår i samanheng, fell godkjenninga bort. For norske skolar i utlandet gjeld ei tilsvarande minimumsgrense på 10 elevar. Departementet kan i særskilde tilfelle gjere unntak frå minimumskrava til elevtal.

Ovennevnte krav innebærer at godkjenningen til skoler som har færre enn respektive 15 og 10 elever tre skoleår på rad, det vil si ved alle elevtellingene i løpet av tre år, bortfaller dersom det ikke er innvilget unntak etter tredje punktum.

Det er presisert i merknaden til bestemmelsen, kapittel 19 i Ot.prp. nr. 37 (2006–2007) om endringer i friskoleloven, at unntaksbestemmelsen i tredje punktum er smal og at den er ment for spesielle tilfelle. Unntaksbestemmelsen kan for eksempel benyttes ”i ein situasjon der kravet om høvesvis minimum 15 eller 10 elevar for å få halde fram med godkjenning etter privatskolelova står som urimeleg. Unntak kan vere aktuelt for eksempel i ein utbyggingsfase der ein skole kan dokumentere eller sannsynleggjere at han i løpet av eit visst tidsrom kan oppfylle kravet om respektive 15 eller 10 elevar. I slike tilfelle vil unntaket normalt vere tidsavgrensa. I tillegg kan det vere aktuelt med permanent unntak for skolar som berre tilbyr små og verneverdige handverksfag og andre små fag, der minimumskravet til elevtal vil medføre at slike fag ikkje lenger blir tilbodne i Noreg.”

Videre fremgår det i punkt 2.3. i Innst.O.nr.88 (2006–2007) om endringer i friskoleloven at ”Flertallet forutsetter at departementet etter søknad innvilger unntak fra kravet til elevtall for norske skoler i utlandet som er etablert for familier som er engasjert i bistandsarbeid [...]”

7. OFFENTLIG TILSKUDD OG SKOLEPENGER

Stortinget har vedtatt en rekke redaksjonelle endringer i kapittel 6 og 6A–8 om offentlige tilskudd og skolepenger m.v. Endringene er i all hovedsak en sammenslåing og flytting av bestemmelser. Departementet vil peke på følgende realitetsendringer i kapittel 6:

- Den lovhjemlede kommunekorreksjonsfaktoren i tidligere § 6–1 nr. 1 er tatt ut av loven. Denne bestemmelsen er erstattet av en forskriftshjemmel slik at departementet kan gi en tilsvarende bestemmelse i forskrift. Denne endringen har sammenheng med at departementet er i gang med å gjennomgå hele modellen for utregning av tilskudd til grunnskoler, både selve modellen for utregning av satser for små, mellomstore og store skoler fordelt på barnetrinn og ungdomstrinn, og en gjennomgåing av ordningen med kommunekorreksjonsfaktor. Arbeidet blir utført i samarbeid med privatskoleorganisasjonene.
- Statstilskudd til skoleskyss og innlosjering i utlandet er ikke videreført, jf. også § 3–7 fjerde ledd.
- Den tidligere forskriftshjemmelen i § 6-5 om delvis tilskudd til skolepenger er ikke videreført i loven. Forskrift om delvis tilskudd til dekning av skolepenger vil bli videreført med hjemmel i lov 03.06.2005 nr. 37 om utdanningsstøtte (utdanningsstøtteloven). Det vises til punkt 10 nedenfor.

Når det gjelder øvrige endringer i kapittel 6 og § 6A–8 vises det til rundskriv F-13-07, datert 06.07.07.

8. ANDRE ENDRINGER I LOVEN

8.1 Læreplaner mv.

Det er fastsatt i § 2–3 første ledd femte punktum at departementet i forbindelse med godkjenningen av skolens læreplaner fastsetter ”*kva for tilbod skolen kan gi, og maksimalt elevtal på det enkelte tilbodet.*” I punkt 2.3. i Innst.O.nr.88 (2006–2007) om endringer i friskoleloven ber komiteens flertall ”*departementet fastsette maksimalt elevtall på hvert tilbud, det vil si hvert utdanningsprogram og ikke hvert årstrinn i videregående skoler. Flertallet understreker at det er viktigst å ivareta en størst mulig sikkerhet for at skolene kan gi elevene tilbud om å gjennomføre hele skoleløpet i den private skolen som de har startet på.*”

I tillegg til å kunne gi forskrift om vurdering av elever, klage på vurdering, eksamen og dokumentasjon, har departementet i § 2–3 andre ledd fått hjemmel til å gi forskrift om krav til læreplanen, fritak fra opplæring i sidemål for elever i grunnskolen som får særlig språkopplæring, om godskriving av tidligere gjennomgått videregående opplæring eller praksis, og om fritak for den praktiske delen av kompetansemålene i faget kroppsøving i den videregående skolen. Forskrifter på disse områdene vil bli gitt senere.

8.2 Krav til skoleanlegget

Det er foretatt endringer i § 2–4, jf. § 6A–7. Bestemmelsen lyder nå som følger:

Skoleanlegga må vere godkjende av departementet. Anlegga må liggje samla.

Opplæringslova kapittel 9a Elevane sitt skolemiljø gjeld også for skolar godkjende etter lova her. Departementet er klageinstans.

I § 2–4 første ledd første punktum presiseres det at departementet skal godkjenne skoleanlegget. Begrepet ”skoleanlegga” omfatter både lokaler og utearealer som blir brukt av elevene. Det er presisert i forarbeidene til bestemmelsen, kapittel 17.2.4 i Ot.prp. nr. 37 (2006–2007) om endringer i friskoleloven, at bestemmelsen ikke innebærer at skolen må disponere egne utearealer, dersom skolen på annen måte har tilgang til formålstjenlige uteområder. Paragraf 2–4 første ledd omfatter ikke lenger godkjenning av utstyr.

Kravet i § 2–4 første ledd andre punktum om at anleggene må ligge samlet, innebærer at de må ligge uten store geografiske avstander mellom de ulike delene. Hvor store de geografiske avstandene kan være, må bero på en konkret vurdering av hva som er forsvarlig sett i lys av andre bestemmelser i loven, forskrifter gitt med hjemmel i loven og skolens godkjenning etter loven. Det fremgår av ovennevnte odelstingsproposisjon at det bl.a. er relevant å legge vekt på om det er lokale ved en grunnskole eller en videregående skole som skal godkjennes. Det fremgår også av ovennevnte odelstingsproposisjon at bestemmelsen ikke er til hinder for ”*at opplæringa også kan skje andre stader når dette er formålstenleg ut frå den læreplanen skolen har fått godkjend etter § 2-3 eller § 6A-2. Andre opplæringsarenaer kan for eksempel vere eit museum, eit teater, eit offentleg bibliotek, eit gardsbruk eller ein leirskole. Føresegna er heller ikkje til hinder for at skolen leiger gymsal/idrettshall, symjehall eller andre spesialrom av andre, for eksempel ein offentleg skole. Departementet meiner at føresegna heller ikkje skal vere til hinder for at opplæringa etter lova skjer i ein barnehage, føresett at skolen oppfyller dei andre krava i regelverket. Elles kan det ved langvarig sjukdom vere nødvendig å gi grunnskoleopplæring andre stader enn på skolen, for eksempel heime hos eleven.*”

8.3 Forsøk

I § 2–5 åpnes det for at departementet kan godkjenne tidsavgrensede pedagogiske og/eller organisatoriske forsøk. Det er forutsatt at forsøk skal evalueres, og at det på grunnlag av de erfaringene som blir gjort kan være aktuelt å endre regelverket. Departementet kan godkjenne forsøk både ved allerede godkjente skoler og nye skoler, jf. punkt 2.2. i Innst.O.nr.88 (2006–2007) om endringer i friskoleloven.

8.4 Organisering av elever i grupper mv.

Andre og tredje ledd i § 3–4 er nye. Hele bestemmelsen lyder nå som følger:

Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven.

Elevane kan delast i grupper etter behov. Gruppene må ikkje vere større enn det som er trygt og pedagogisk forsvarleg. Organiseringa skal vareta elevane sitt behov for sosialt tilhør. Til vanleg skal organiseringa ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhør.

Kvar elev skal vere knytt til ein lærar (kontaktlærar) som har særleg ansvar for dei praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjeremåla som gjeld eleven, mellom anna kontakten med heimen.

For skoler eller tilbud som er godkjent etter § 6A-1 gjelder ”§ 3-4 om tilpassa opplæring og organisering av elevane i grupper, med unntak av tredje ledd”, jf. § 6A–7.

Paragraf 3–4 andre og tredje ledd skal forstås på same måte som § 8–2 i opplæringsloven om organiseringa av elevene i grupper. Det vises derfor til Ot.prp. nr. 67 (2002–2003) om endringer i opplæringsloven, *Om større lokal handlefridom i grunnopplæringa*, og Innst.O.nr.126 (2002/2003) med samme tittel.

8.5 Særskilt språkopplæring

I et nytt fjerde ledd i 3–5 er det fastsatt at retten til særskilt norskopplæring ikke gjelder for elever ved norske grunnskoler i utlandet. Dersom en elev ved en slik skole ikke har tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet på grunn av manglende norskkunnskaper, vil eleven ha rett til spesialundervisning etter § 3–6.

8.6 Manglende betaling av skolepenger og bortvisning

Tidligere § 3–10 tredje ledd og § 6A–6 tredje ledd er ikke videreført. Dette innebærer at manglende betaling av skolepenger ikke kan begrunne et vedtak om bortvisning etter §§ 3–10 og 6A–6.

I kapittel 17.5.4 i Ot.prp. nr. 37 (2006–2007) om endringer i friskoleloven understrekes det ”at sanksjonar ved betalingsmisleghald er eit kontraktrettsleg forhold. Departementet er oppteke av at skolane skal opptre på ein ryddig måte overfor elev/foreldre. I den samanheng bør det vere sjølvstakt at alle skolar har ein kontrakt som regulerer dei meir privatrettslege forhold som ikkje er regulerte i lova. Ein slik kontrakt bør mellom anna omhandle kva for sanksjonar som kan vere aktuelle ved betalingsmisleghald frå eleven/foreldra si side. Departementet vil i denne samanheng vise til dei retningslinjene som er utarbeidde av Forbrukarombodet om kontraktvilkår for privat- og friskolar.”

Det er presisert i § 3–10 andre ledd siste punktum at de norske videregående skolene i utlandet selv fatter vedtak om bortvisning. Departementet er klageinstans, jf. § 3–10 siste ledd.

8.7 Klageinstans ved vedtak om permisjon fra pliktig grunnskoleopplæring

I § 3–13 er det fastsatt at departementet er klageinstans for enkeltvedtak om permisjon i grunnskolen.

8.8 Styrets oppgaver mv.

I § 5–2 andre ledd bokstav j er det fastsatt at styret skal tilsette daglig leder. Videre er det presisert i § 5–2 andre ledd, hhv. i bokstav c og f, at styret skal vedta skolens budsjett og regnskap, samt at styret har ansvaret for at skolen har en forsvarlig økonomi- og regnskapsforvaltning.

For å tydeliggjøre skillet mellom kravene til og sammensetningen av styret, og hvem som bare har møte- og uttalerett, er det fastsatt enkelte endringer i § 5–1

Ovennevnte endringer gjelder også for skoler og tilbud som er godkjent etter § 6A–1, jf. § 6A–7.

8.9 Krav til regnskapsføring og rapportering

I § 7–1 første ledd er det fastsatt at alle skoler som får statstilskudd etter privatskoleloven skal følge rekneskapsloven og bokføringsloven. Dette gjelder selv om skolene ikke er rekneskapspliktige etter rekneskapsloven. Tilsvarende er det fastsatt at alle skolene skal ha revisjon i samsvar med revisorloven.

Paragraf 7-1 andre ledd gir departementet hjemmel til å gi forskrift om krav til rapportering av informasjon om ressursbruk og tjenesteproduksjon til bruk i nasjonale informasjonssystem. Forskrift om dette vil bli gitt senere.

Paragraf 7–1 gjelder også for skoler og tilbud som er godkjent etter § 6A–1, jf. §. 6A–7.

8.10 Tilsyn og sanksjoner

Paragraf § 7-2 om tilsyn m.v. er en videreføring av tidligere § 7–2 første, fjerde og femte ledd. Tidligere § 7–2 andre og tredje ledd om mulige reaksjonsformer er videreført i § 7–2a første og andre ledd.

I § 7–2a tredje ledd er det presisert at departementet også kan vedta sanksjoner der det blir oppdaget forhold som er i strid med andre lover eller forskrifter, for eksempel marknadsføringsloven, likestillingsloven eller aksjeloven, og brudd på konvensjoner som Norge er bundet av. Vilkåret er at forholdet svekker departementets tillit til skolen som tilbyder av opplæring til elevene og/eller som mottaker av statstilskudd.

Paragraf 7–2 og 7-2a gjelder også for skoler og tilbud som er godkjent etter § 6A–1, jf. §. 6A–7.

9. OM INNTAK AV VOKSNE

I § 3–1 femte ledd fremgår det bl.a. at departementet kan gi forskrifter om inntak av voksne søkere uten rett til videregående opplæring. Slik forskrift er gitt i forskrift til privatskoleloven kapittel 11. I Ot.prp. nr. 37 (2006–2007) om endringer i friskoleloven ble det foreslått en innstramning i forskriftshjemmelen. Dette forslaget ble ikke vedtatt av Stortinget.

10. FORSKRIFTSENDRINGER

Som følge av de endringene i friskoleloven (ny privatskolelov) som trådte i kraft 1. juli 2007, vedtok departementet 29. juni 2007 endringer i forskrift 14.07. 2006 nr. 932 til friskolelova og forskrift 19.12.2006 nr. 1503 om budsjett, rekneskap, kontroll og revisjon for friskolar som får statstilskot etter lov om frittstående skolar (økonomiforskrift til friskolelova). Det er bl.a. foretatt følgende endring i forskriftene:

- Tittel og begrepsbruk. Ny tittel på forskriftene er som følger: *forskrift til privatskolelova og forskrift om budsjett, rekneskap, kontroll og revisjon for skolar med rett til statstilskot etter privatskolelova (økonomiforskrift til privatskolelova).*
- Kommunekorleksjonsfaktoren for grunnskoler er regulert i kapittel 9 i forskrift til privatskoleloven. Tidligere omhandlet dette kapittelet offentlig tilskudd til skolepenger. Det vises for øvrig til punkt 7 ovenfor.
- Det er synliggjort i økonomiforskrift til privatskoleloven at det i § 2–2 første ledd andre punktum åpnes for utleie av tjenesteboliger ved internat og tilrettelegging i forbindelse med godkjente samarbeidsprosjekter med utenlandske skoler innenfor rettssubjektet skolen. Det vises til punkt 6.1 ovenfor.

Disse forskriftsendringene trådte i kraft 1. juli 2007. Endringene vil bli lagt ut på <http://www.lovdatab.no>

11. DELEGASJON AV MYNDIGHET

Departementet har i brev datert 4. juli 2007 delegert sin godkjenningmyndighet mv. etter privatskoleloven til Utdanningsdirektoratet.

Med hilsen

Jan Ellertsen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Margaret Westgaard
avdelingsdirektør